

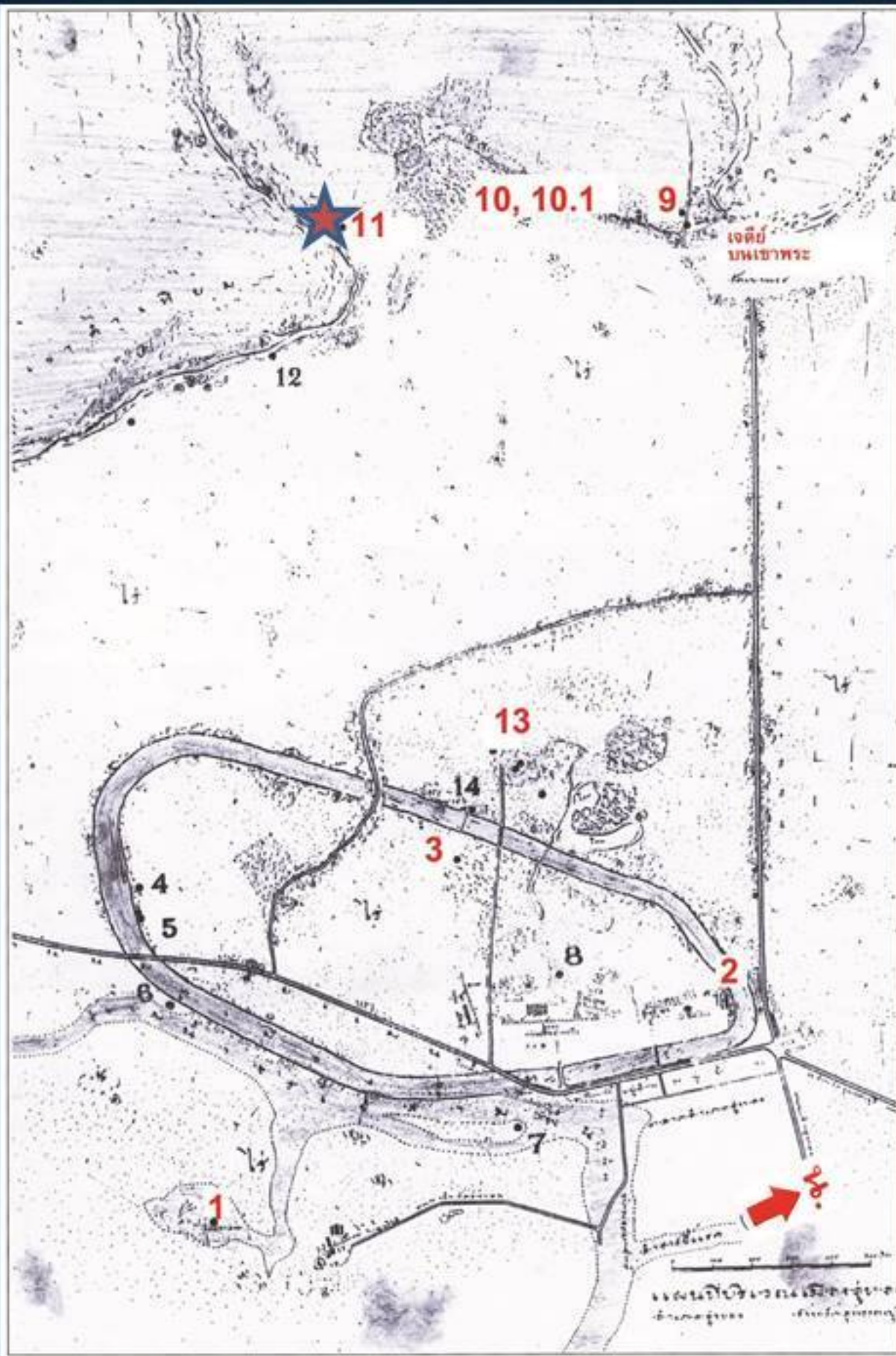
สถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี ตอนที่ ๗

โบราณสถานที่ตั้งอยู่นอกเมืองโบราณอู่ทอง : เจดีย์หมายเลข ๑๑

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อู่ทอง

เจดีย์หมายเลข ๑๑ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตก นอกเมือง
โบราณอู่ทอง ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร ใกล้กับเชิงเขา
ทำเทียม สภาพเดิมเป็นเนินดินสูง ๒.๕ เมตร ยาวด้านละ
๒๐ เมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เคยได้รับการขุดแต่งบูรณะ
และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี
ร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภออู่ทอง ดำเนินการขุดแต่งและ
บูรณะอีกครั้งหนึ่ง

ยอดเจดีย์ทรงกลม
สลักจากศิลาแลง

สภาพปัจจุบัน เจดีย์หมายเลข ๑๑

รูปแบบสันนิษฐาน เจดีย์หมายเลข ๑๑
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. สันติ เล็กสุขุม

เจดีย์หมายเลข ๑๑ ปัจจุบันเหลือเพียงส่วนฐาน ในแผนผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่ออิฐขึ้นไปตรงๆ ไม่มีมุขหรือยกเก็จ กว้างด้านละ ๑๐.๖๐ เมตร สันนิษฐานว่า เหนือขึ้นไปคงเป็นชุดฐานบัวล้นยกเก็จที่มุมทั้งสี่ ตามแบบที่นิยมในสถาปัตยกรรม ทวารวดี รองรับเรือนธาตุซึ่งยกเก็จที่มุมทั้งสี่ด้านล่อไปกับชุดฐานบัวล้น ระหว่างเก็จมุมทั้งสี่ด้านมีซุ้มจระนำขนาดใหญ่ ประดิษฐานพระพุทธรูป ส่วนเก็จมุมมีซุ้มจระนำขนาดเล็กไว้ประดิษฐานพระพุทธรูปทั้งสองข้าง เหนือเรือนธาตุมีเจดีย์บริวาร ทรงระฆังกลม ตั้งอยู่ที่มุมทั้งสี่ ตรงกลางเป็นเจดีย์ประธานที่น่าจะเป็นทรงกลมต่อยอดในแบบเดียวกัน เนื่องจากในระหว่าง การขุดค้นเพื่อบูรณะเจดีย์หมายเลข ๑๑ มีการพบยอดเจดีย์ทรงกลมสลักจากศิลาแลง

พระพุทธรูปสำริด
ปางแสดงธรรม

ประติมากรรมดินเผา
รูปพระเจ้าสุทโธทนะ

พระพิมพ์ดินเผา

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่ง เจดีย์หมายเลข ๑๑ ได้แก่

- ❖ ธรรมจักรศิลา แท่นรอง และเสาตั้ง
- ❖ พระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม (วितรรกะมูทรา) จำนวน ๔ องค์
- ❖ พระพิมพ์ดินเผา จำนวน ๘ องค์ (ด้านหลังพระพิมพ์จำนวน ๗ องค์ มีจารึกพระนามของพระสาวก ที่แตกต่างกันด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี กำหนดอายุราว พุทธศตวรรษที่ ๑๑ – ๑๒)
- ❖ ประติมากรรมดินเผา รูปพระเจ้าสุทโธทนะ

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบสถาปัตยกรรม และโบราณวัตถุที่พบ สันนิษฐานว่า เจดีย์ หมายเลข ๑๑ น่าจะมีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ – ๑๔ (๑,๒๐๐ – ๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ธรรมจักร แผ่นรอง และเสา ที่พบเป็นชุด และสมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย
ขุดพบในบริเวณใกล้เคียงกัน ด้านทิศตะวันตกของเจดีย์หมายเลข ๑๑